

Handläggare
Susanna Nyttell
Telefon: 0850815029

Till
Skarpnäcks stadsdelsnämnd
2020-12-17

Revidering av riktlinjer för handläggning inom socialtjänstens äldreomsorg

Remiss från kommunstyrelsen, KS 2020/1362

Förslag till beslut

Stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Sammanfattning

Äldreförvaltningen har i samverkan med fyra stadsdelsförvaltningar tagit fram ett förslag till nya riktlinjer för handläggning inom socialtjänstens äldreomsorg. Kommunstyrelsen har skickat förslaget på remiss till alla stadsdelsnämnder. Förslaget till nya riktlinjer har genomgått en språklig granskning och fått en ny disposition för att göra det mer användarvänligt. De föreslagna riktlinjerna innehåller först en beskrivning av allmänna utgångspunkter i arbetet, sedan beskrivs handlägningsprocessen och därefter redogörs för olika insatser och service inom äldreomsorg. Förvaltningen ser positivt på förslaget till nya riktlinjer, då de kommer att utgöra ett bättre stöd för handläggare i att följa handlägningsprocessen.

Bakgrund

I budget för 2020 fick äldrenämnden i uppdrag att revidera de nu gällande riktlinjerna för handläggning inom socialtjänstens äldreomsorg. Riktlinjerna är ett stöd för de biståndshandläggare som fattar myndighetsbeslut inom socialtjänstens äldreomsorg till personer som är 65 år och äldre och som kan vara i behov av bistånd. Riktlinjerna utgör ett komplement till gällande lagstiftning och andra styrdokument. De tar i första hand upp den del av handlägningsprocessen som är specifik inom Stockholms stads äldreomsorg och innebär inte någon inskränkning i den enskildes möjligheter att få sin ansökan individuellt prövad. Riktlinjerna ska ge vägledning för biståndshandläggarna samt säkerställa en stadsgemensam rättssäkerhet och likabehandling.

Förslaget till nya riktlinjer har tagits fram av äldreförvaltningen i samverkan med fyra stadsdelsförvaltningar. Juridiska avdelningen och socialförvaltningen har lämnat synpunkter på förslaget. Kommunstyrelsen har skickat förslaget på remiss till stadsledningskontoret och alla stadsdelsnämnder. Remissvaret ska vara KF/KS kansli tillhanda senast 2020-12-28.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för äldreomsorg. Förvaltningsgruppen och pensionärsrådet behandlade ärendet 2020-12-10.

Ärendet

Äldreförvaltningen skriver i sitt tjänsteutlåtande att riktlinjerna har genomgått redaktionella ändringar och en språklig granskning. Dokumentet har en ny disposition för att göra det mer användarvänligt. Utgångspunkten för det som anges i riktlinjerna är att biståndshandläggaren först ska få en beskrivning av insatsen/servicen. Därefter följer information om vad som förväntas av handläggaren eller vad handläggaren särskilt ska ta hänsyn till utifrån sin roll. I äldreförvaltningens förslag till reviderade riktlinjer tydliggörs även handläggningsprocessen.

Förändringar i förhållande till nuvarande riktlinjer

Avsnitt som inte tidigare ingått i riktlinjerna

Följande avsnitt har lagts till i riktlinjerna.

- Anhörigkonsulenter
- Personligt ombud
- Tryggt mottagande
- Anmälningsskyldighet vid kännedom eller misstanke om att ett barn far illa eller om att någon kan antas vara i behov av vård enligt lagen om vård av missbrukare i vissa fall (LVM)

Den information avsnitten innehåller gäller dock redan och det innebär därför inga förändringar i sak.

Avsnitt som genomgått mindre ändring

Mindre ändringar har gjorts i avsnitten om dagverksamhet, om äldres rätt att bo tillsammans och om samverkan vid utskrivning från slutet hälso- och sjukvård. Ändringarna innebär inga förändringar i sak.

Nya förutsättningar och information i riktlinjerna

Äldreförvaltningen lyfter fram ett antal avsnitt som innehåller nya förutsättningar eller ny information som är av vikt vid handläggning inom socialtjänstens äldreomsorg. Det gäller bland annat:

Välfärdsteknik – i framtiden kommer den enskilde kunna ha möjlighet att få vissa insatser utförda genom välfärdsteknik.

Förebyggande perspektiv - biståndshandläggaren ska ha ett förebyggande perspektiv med fokus på den enskildes behov av hjälp och stöd. För äldre som är isolerade eller känner oro ska biståndshandläggaren vara uppmärksam på hur insatser genom bistånd eller annan verksamhet, service eller stöd kan minska otrygghet och social isolering.

Barnperspektiv – Biståndshandläggaren ska känna till vilka bestämmelser som gäller om det finns minderåriga barn i familjen.

Sekretessbrytande bestämmelser när djur far illa (lex Maja)
Biståndshandläggaren ska känna till vilka bestämmelser som gäller när djur far illa. Nya bestämmelser om detta finns i offentlighets- och sekretesslagen.

Daglig verksamhet - den yrkesverksamma åldern för daglig verksamhet har ändrats från 67 år till 68 år i enlighet med höjd pensionsålder.

Servicehus - vid bedömning av ansökan om servicehus görs en helhetsbedömning av den enskildes sammantagna situation med fokus på den enskildes upplevelse av otrygghet. Särskild hänsyn ska tas till hög ålder som anses vara 85 år och äldre.

Vård- och omsorgsboende - Vid bedömning av ansökan om vård- och omsorgsboende görs en helhetsbedömning av den enskildes sammantagna situation med fokus på den enskildes ensamhet och isolering särskilt beaktas. Särskild hänsyn ska tas till hög ålder som anses vara 85 år och äldre.

Rätten till bistånd och skälig levnadsnivå – i riktlinjerna finns ett avsnitt som förtydligar rätten till bistånd och skälig levnadsnivå.

Anställning av anhörig – avsnittet har omformulerats för att förtydliga den enskildes möjlighet att överklaga sitt beslut samt kraven på utbildning vid anställning av anhöriga.

Hemvårdsbidrag – även detta avsnitt har omformulerats för att förtydliga den enskildes möjlighet att överklaga sitt beslut.

De föreslagna riktlinjernas innehåll och struktur

De föreslagna riktlinjerna börjar med en kort inledning, därefter följer nio avsnitt, varav några beskrivs närmare nedan:

Allmänna utgångspunkter

I avsnittet beskrivs bland annat den nationella värdegrunden inom äldreomsorgen och Stockholms stads värdegrund och värdighetsgarantier. Det redogörs även för vilka icke biståndsbedömda verksamheter som finns tillgängliga för äldre: träffpunkter, aktivitetscenter och öppna mötesplatser, syn- och hörselinstruktör, anhörigkonsulenter samt fixartjänst. Det beskrivs vilken information den enskilde ska få, bland annat information om ett tryggt och anpassat boende. Likaså beskrivs det förebyggande perspektivet, rätten till tolk och möjlighet till stöd för anhöriga.

I avsnittet konstateras att arbetet ska bedrivas utifrån ett barnperspektiv, att medarbetare inom äldreomsorgen är skyldiga att utan dröjsmål anmäla om de i sin verksamhet får kännedom om eller misstänker att ett barn far illa, och att de även har rapporteringsskyldighet enligt lex Sarah. Här beskrivs även möjligheten att bryta sekretessen genom att anmäla till länsstyrelsen eller polisen att ett djur far illa (lex Maja). Slutligen redogörs för vad som gäller för nationella minoriteter och minoritetsspråk.

Handläggning av ärenden

I avsnittet beskrivs rätten till bistånd enligt socialtjänstlagen och hur handläggningsprocessen går till, från ansökan till beslut. Det konstateras att en ansökan kan lämnas skriftligen eller muntligen av den enskilde eller genom företrädare. Om biståndshandläggaren får kännedom om oro för att en äldre person far illa ska kontakt tas med den enskilde, även om det inte finns en ansökan om bistånd. Även anhöriga har rätt att ansöka om stöd utifrån eget behov.

Därefter beskrivs utredningsförfarandet och den metod för utredning och bedömning som används i Stockholms stad. Biståndsbeslutet ska vara tydligt formulerat och lättförståeligt för den enskilde eller dennes företrädare. Den enskilde ska få information om hur ett beslut kan överklagas och har rätt att välja utförare utifrån stadens valfrihetssystem. I avsnittet beskrivs även beställning av insats, verkställighet och uppföljning.

Hjälp i hemmet

I detta avsnitt beskrivs olika insatser och stöd som ska underlätta för den enskilde att bo kvar i ordinärt boende och ha kontakt med andra. Till dessa hör bland annat hemtjänstinsatser, trygghetslarm, dagverksamhet, insatser och stöd för äldre med funktionsnedsättningar, hemvårdsbidrag, avlösning i hemmet och korttidsvård.

Särskilt boende

I avsnittet beskrivs de olika former av särskilt boende för äldre som finns i Stockholms stad: permanent boende i servicehus, vård- och omsorgsboende med olika inriktningar samt profilboende för personer med särskild sjukdomsdiagnos eller funktionsnedsättning. Utöver detta kan den enskilde även vistas tillfälligt på ett särskilt boende i form av korttidsvård. För personer med andra behov finns andra boendeformer, såsom stödboende, hem för vård eller boende (HVB), försöks- och träningslägenheter samt SHIS Bostäder. I avsnittet redogörs också för äldres rätt att bo tillsammans, så kallat parboende.

I de sista avsnitten i de föreslagna riktlinjerna redogörs för ansvarsfördelning mellan kommuner, flytt till annan kommun, internationella förhållanden samt resor inom och utanför Stockholms län. Slutligen beskrivs olika relevanta stöd- och styrdokument.

Äldreförvaltningen föreslår att dessa riktlinjer börjar gälla från och med 1 januari 2021.

Synpunkter och förslag

Förvaltningen ser positivt på förslaget till nya riktlinjer. Den nya dispositionen gör riktlinjerna lättare att följa och de är även mer lättillgängliga tack vare den språkliga översyn som gjorts. Därigenom kommer de nya riktlinjerna att utgöra ett bättre stöd för handläggare i handlägningsprocessen.

Maria Mathiasson Laxvik
Stadsdelsdirektör

Karin Bülow
Avdelningschef

Skarpnäcks stadsdelsförvaltning
Avdelningen för äldreomsorg

Björkhagsplan 6
Box 5117
121 17 Johanneshov
Växel 08-508 150 00
Fax 08-508 15 099
skarpnack@stockholm.se
stockholm.se

Bilagor

1. Förslag till nya riktlinjer för handläggning inom socialtjänstens äldreomsorg
2. Äldreförvaltningens tjänsteutlåtande

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Maria Mathiasson Laxvik, Stadsdelsdirektör	2020-11-10
Karin Bülow, Avdelningschef	2020-11-10